

Handläggare
Anders Håkansson
Telefon: 08-50836208**Till**
Äldrenämnden
22 april 2025

Skrivelse om kostnader för återtagande av vård- och omsorgsboenden i egen regi

Svar på skrivelse om kostnader för återtagande av vård och omsorgsboende i egen regi av Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar m.fl. (M) och Thomas Wihlman (C)

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Nike Örbrink, Hugo Laigar och Thomas Wihlman har inkommit med en skrivelse där de framför att det nuvarande styret i Stockholms stad på ideologisk grund har genomfört verksamhetsövergångar från privata aktörer. Därför önskar författarna av skrivelsen att få en redovisning av de kostnader som direkt härrör från återkommunaliseringar av vård- och omsorgsboendena under mandatperioden.

Under nuvarande mandatperiod har sju vård- och omsorgsboenden återtagits i egen regi. De direkta kostnaderna för återtagandet för dessa boenden har uppskattats till 0,4 mnkr per återtagande och 2,7 mnkr totalt. Utöver dessa merkostnader har förvaltningens egen personal lagt ned arbetstid i samband med övertagandet. Denna personal har inte ersatts och innebär därmed ingen ökad kostnad för förvaltningen. Omräknat i pengar kostar den nedlagda arbetstiden 0,7 mnkr per återtagande och 4,9 mnkr totalt.

Bakgrund

Nike Örbrink, Hugo Laigar och Thomas Wihlman har överlämnat en skrivelse om kostnader för återtagande av vård- och omsorgsboenden i egen regi till äldreförvaltningen att besvara.

Ärendet

Författarna till skrivelsen anser att det nuvarande styret i Stockholms stad har bedrivit ett ideologiskt korståg mot privata

aktörer på äldreomsorgens område. Flera privata vård- och omsorgsboenden har under mandatperioden återtagits i egen regi och författarna ställer sig kritiska till att ideologiska skygglappar tillåts trumfa kvalitet och tillgänglighet.

Författarna till skrivelsen önskar därför att få en redovisning av de kostnader som direkt härrör från återkommunaliseringar av vård- och omsorgsboendena under mandatperioden. Det vill säga administrativa och andra kringkostnader som uppstått i samband med återtagningsprocesserna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom administrativa avdelningen. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 16 april 2025. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 15 april 2025. Det för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden gemensamma rådet för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet den 16 april 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Grunddefinitionen av ett återtagande är när det finns en möjlighet att förlänga ett avtal med en befintlig entreprenör men så inte görs. I regel finns det en avtalstid och när denna tid gått ut kan nämnden välja mellan att förlänga avtalet utan att en ny upphandling görs, göra en ny upphandling eller ta tillbaka verksamheten i egen regi. Om nämnden efter att möjliga förlängningar är gjorda väljer att driva verksamheten i egen regi är detta inte att räkna som ett återtagande. En hel ny upphandling skulle då behöva göras och det finns inga garantier för att den nuvarande entreprenören ska få fortsätta att driva verksamheten.

Av de nio vård- och omsorgsboenden där avtalstiden gått ut under nuvarande mandatperiod har två upphandlats på nytt och Vardaga har vunnit båda dessa upphandlingar. För övriga sju boenden finns det olika anledningar till att dessa har återtagits i egen regi. I ett fall har det i upphandlingen inte inkommit något anbud som uppfyllt de krav som har ställts och verksamheten har då övergått i egen regi. I ett annat fall har en kommande renovering av ett boende inneburit svårigheter att genomföra en upphandling. I andra fall har en förändring av verksamheten under den kommande avtalsperioden inneburit osäkerheter för en eventuell entreprenör och stadsdelsförvaltningen har då valt att återta verksamheten i egen regi.

För att uppskatta merkostnaderna som uppstår vid ett återtagande har äldreförvaltningen har varit i kontakt med stadsdelsförvaltningarna Norra innerstaden och Södermalm. Dessa två stadsdelsförvaltningar har haft fem av de sju återtagande som gjorts under mandatperioden.

Den dominerande delen av arbetet med ett återtagande görs av befintlig personal vilket gör kostnaden svår att särskilja från det reguljära arbetet på stadsdelsförvaltningen. Exempel på yrkesgrupper som lagt ned tid vid ett återtagande är:

- HR-personal som har arbetat med informationsinsatser kring återtagandet men också med rekryteringen av en ny chef för vård- och omsorgsboendet.
- Projektledare för återtagandet.
- Controller på ekonomiavdelningen som tagit över budget- och prognosarbete för en ny enhet.
- Avdelningschef för äldreomsorgen.
- Kvalitetschef.
- Medicinsk ansvarig sjuksköterska.
- Lokalstrateg.

Den uppskattade kostnaden för samtlig personals nedlagda tid är 700 000 kronor per återtagande. Dock har denna tid inte varit så omfattande att personal har tagits in som ersättare för den som arbetat med återtagandet. Därmed finns det ingen direkt kostnad för de timmar som den egna personalen lagt ned. De har arbetat mindre med sina ordinarie arbetsuppgifter och hur detta påverkat verksamheten i övrigt är svårt att bedöma. Det är också så att det merarbete som en verksamhet i egen regi innebär är något som stadsdelsförvaltningen tar betalt för av respektive kommunal utförare. Om en verksamhet drivs i privat regi så ingår kostnader för administration i den privata utförarens ersättning.

Även om det är svårt att uppskatta merkostnaden för befintlig personal så finns det ändå vissa externa kostnader som är direkt kopplade till ett återtagande. Vid ett byte av entreprenör ska en auktoriserad värderingsman anlitas för bedömning av inventarier. Denna kostnad varierar mellan 32 000 kronor upp till 55 000 kronor per boende med ett snitt på 47 000 kronor. Personalens arbetskläder har ofta tryck med utförarens namn och vid byte av entreprenör behöver dessa bytas ut. Kostnaden för detta uppskattas till 240 000 kronor för ett vård- och omsorgsboende av genomsnittlig storlek. När en verksamhet byter entreprenör så behöver informationsskyltar och digital information ändras. Denna kostnad uppskattas till 100 000 kronor.

Vid ett övertagande av en verksamhet kan vissa slitna inventarier behöva bytas. Detta är dock något som ska göras vid behov och är inget som ska göras per automatik av kommunen vid ett skifte av utförare. Även om det i vissa fall händer att kommunen får köpa nya inventarier är detta inte att betrakta som en merkostnad för själva återtagandet utan en kontinuerlig kostnad som regleras i värderingen av inventarier.

Samtliga kostnader som beskrivs ovan uppstår vid alla byten av entreprenör och är inte specifikt för återtaganden av verksamheter. De externa kostnaderna som uppstår vid ett återtagande är för arbetskläder, skyltning och värdering och uppgår till 387 000 kronor per boende och ger en totalkostnad om 2,7 mnkr för de sju boenden som återtagits. Även om de 700 000 i personalkostnader inte är kostnader som uppstått på stadsdelsförvaltningen är det ändå tid som lagts ned på återtagandet. Personalkostnaden för samtliga återtaganden är 4,9 mnkr. Detta ger total en kostnad på 1,1 mnkr per återtagande och 7,7 mnkr totalt för samtliga sju återtaganden.

Det är värt att notera att i de fall en verksamhet övergår i egen regi och det inte längre finns någon möjlighet till förlängning så finns det en alternativkostnad. En ny upphandling av ett vård- och omsorgsboende tar ungefär 700 timmar i anspråk, något mer eller mindre beroende på boendets storlek. Serviceförvaltningens timkostnad för upphandling var 2023 860 kronor per timme. Beräknat på denna timkostnad så kostar genomförandet av en upphandling cirka 602 000 kronor. Till detta tillkommer de kostnader som redovisas ovan som finns vid varje byte av entreprenör.

Sammanfattningsvis kan konstateras att ett återtagande innan möjligheterna till förlängning har nyttjats blir en ökad kostnad för förvaltningen. En ny upphandling ger däremot en högre kostnad än vad en övergång till egen regi ger.

Förvaltningen föreslår att äldre nämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det som svar på skrivelsen.

Karin Bülow
Förvaltningschef
Äldreförvaltningen

Erika Cederlöf
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

1. Skrivelse från Moderaterna angående kostnader för återtagande av vård- och omsorgsboenden i egen regi.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Förvaltningschef	2025-04-04
Erika Cederlöf, Avdelningschef	2025-04-04